

ORKA PLUGGGA

Om Orka plugga och dess syfte

För att alla elever ska nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling behöver de strategier och verktyg för sina studier. UR:s *Orka plugga*-klipp kan bidra med sådana tips.

Om handledningen

I lärarhandledningen finns ett arbetsupplägg för en tänkt temadag i studieteknik. Upplägget bygger på fem *Orka plugga*-klipp där eleverna får veta hur de kan göra för att använda lektionen smartare, planera pluggtiden, repetera för att minnas och ha ett växande tankesätt. Eleverna får också svar på hur man utvecklar ett resonemang. Handledningen är ett "start kit" för hur man kan arbeta med *Orka plugga*-klipp i undervisningen.

Före tittandet

Inled temadagen genom att låta eleverna prata om följande frågor:

1. När är det roligt att lära?
2. När lär du dig lättast?
3. Vad kan man ha för nytta av kunskaper?
4. Vilka anledningar finns det till att plugga?
5. Vad skulle du vilja arbeta med i livet och vilka kunskaper kräver det?

Brainstorma därefter ordet studieteknik i helklass.
Varför heter det så? Vad i detta är teknik?

Berätta mer om studieteknik om det behövs. Hur man kan öka sin koncentration, läshastighet, inlärningsförmåga, minneskapacitet och även sin motivation med en god studieteknik. Enkla saker, som att göra en sak i taget, plugga på en bra plats med bra belysning och utan störande ljud är också en sorts teknik som är bra för de flesta som pluggar. Förklara syftet med en temadag i studieteknik. Målet är att få kontroll över sina studier och att plugga effektivt. Det kan innebära att plugga kortare tid, men lära mer och nå sina mål.

För att få ut så mycket som möjligt av dagen behöver varje elev fundera över var de står idag. Låt eleverna enskilt skriva ner sin personliga reflektion i en loggbok.

1. Var, när och hur pluggar du idag?
2. Hur brukar du använda lektionstiden?
3. Behöver du ändra på någon vana?

Utgångspunkten för dagen sätts här. Vad behöver eleverna utveckla i sitt pluggande?

Titta på klippen

Se specifik handledning för varje enskilt *Orka plugga*-klipp.

Efter tittandet

Avsluta temadagen genom att fråga eleverna vad de vill ta med sig för att utveckla sin studieteknik. Låt dem skriva i loggboken, både sina mål och hur de ska göra för att nå dem. Låt dem också lista aktiviteter de behöver göra för att nå dit.

För att undvika att temadagen blir en isolerad dag kan ni på skolan fortsätta stötta eleverna i deras jakt på att planera och strukturera skolarbetet.

Låt till exempel eleverna föra loggbok över hur deras studieteknik utvecklas. Samtala regelbundet om de bästa strategierna för att förbereda en aktuell läxa eller ett prov. Tipsa också om fler *Orka plugga*-klipp på Youtube.

Använd lektionen på ett smartare sätt (04:04)

Klippet handlar om att ta tillvara på lektionen.

Samtal i grupp:

1. Vad innebär att använda lektionen på ett smart sätt?
Vilka fem tips ger klippet?
2. Learning by doing hjälper minnet att formulera kunskap i tal eller skrift.
Men hur ställer man en bra fråga? Vad antecknar en antecknande elev?
3. En elev som tar tillvara på lektionen, vad behöver hen tänka på att göra?

Fortsätt arbetet i helklass.

- Låt eleverna enskilt fundera över hur deras vardag, kunskaper och betyg skulle kunna påverkas av att plugga en halvtimme mer per dag. Fördelar? Nackdelar?
- Prata om vilka typer av lektioner som är svårare att koncentrera sig på, till exempel olika arbetssätt som att jobba enskilt eller i grupp. Vilken är skillnaden mellan en "vanlig" och en "svår" lektion? Hur kan man göra efter en lektion när man inte har hängtt med? Ta konkreta exempel, som efter en lektion med kluriga matteuppgifter eller ny fransk grammatik.
- Vad behöver en aktiv lyssnare respektive engagerad elev tänka på? Enas om tre egenskaper och skriv dem på tavlan. Skriv "Låt stå!" under, så att det får stå kvar på tavlan länge.

Så planerar du din pluggtid (02:02)

Klipplet handlar om att planera för att få tid till annat man vill eller behöver göra.
Samtal i grupp:

1. Vilken är lösningen till att inte bli stressad?
Varför är det bra med tydlig struktur när man pluggar? Hur får man det?
2. Diskutera skillnaden mellan att plugga effektivt och att plugga samtidigt som man följer upp notifieringar på sociala medier. På vilket sätt påverkas effektiviteten och minnet av att bli avbruten?
3. Kvällen före provet pratas det om i programmet. Hur ser era kvällar före prov ut?

I samband med fråga 3 passar det att lyfta ämnet i helklass. Prata om hur svårt det kan vara att beräkna tiden för något. Ge enkla exempel, som att välja kläder på morgonen eller att städa sitt rum. Att chansa på att en kväll räcker till pluggande är en risk. Att dela upp pluggtiden på fler tillfällen och ha sista kvällen till repetition handlar inte om att plugga mer. Det handlar om att plugga smart. Låt gärna eleverna berätta hur de förberedde sig inför deras sista prov och om de var nöjda med det.

Träna också på att skriva en veckoplanering. Utgå från denna vecka och den nästkommande. Använd loggboken.

Minnesteknik – repetera med 10-minutersregeln (01:26)

Klippet handlar om att man lär för livet och repeterar för att minnas.
Samtal i grupp:

1. Vad menas med 10-minutersregeln?
2. Hur ska man göra för att minnas något för resten av livet?
3. Nämn två saker som är det allra viktigaste för att minnas.

Fortsätt arbetet i helklass genom att välja en av följande tre uppgifter:

- Klippet ger konkreta tips på repeteringstillfällen. Hur kan man få in repetition i skolvardagen eller på fritiden? Brainstorma tillsammans och skriv de bästa förslagen på en poster att sätta upp på väggen.
- Nyckelord kan vara ett sätt att hjälpa minnet att formulera kunskap. Låt eleverna i par läsa en kort text. Be dem stryka under de mest centrala orden i texten. Be dem läsa texten ytterligare en gång. Låt dem lägga ifrån sig texten och återberätta den för sin klasskamrat med hjälp av nyckelorden.
- I kommentarsfältet på Youtube har en person skrivit ”har gjort detta, det funkar”. Gör likadant, fast i klassrummet. Tipsa varandra! Låt eleverna skriva ner sina framgångsrecept och sätta upp dem på väggen:
”Så här lyckas du med ditt franska uttal!”,
”Så här lyckas du med din labb-rapport!”,
”Så här lyckas du med att läsa ut boken i tid!” osv.

Växande tankesätt (vill du bli smartare?) (02:46)

Klippet handlar om att anta utmaningar och ha en positiv inställning.

Samtal i grupp:

1. Hur fungerar hjärnan? Hur ska man göra för att bli ännu smartare?
2. Vilken är skillnaden mellan ett växande tankesätt och ett låst? I vilka situationer kan ni känna igen er i det ena och det andra?

Fortsätt arbetet genom att låta eleverna fundera enskilt på följande frågor:

- Hur ser du på svåra utmaningar? Hur tänker du när du inte når önskade resultat? Fundera utifrån provresultat, terminsbetyg eller en fritidssysselsättning.
- Tankesätt har med inställning att göra. Många säger att matte är svårt och att skolmaten är äcklig. Detta kan sägas utan reflektion. Fundera på din egen inställning till olika saker. Fundera också på hur du kan ändra din inställning.

Fortsätt arbetet i helklass. Att lära sig saker kan kännas som stress och press för elever, där betygen också är inblandade. Lyft glädjen med kunskap! Prata om när det är roligt eller när det finns behov att kunna saker. Fundera både utifrån att vara ung och att vara vuxen. Uppmärksamma också elevernas egen positiva kunskapsutveckling.

Vad kunde de för tre år sedan och vad kan de nu? Skulle de ha kunnat skriva det sista NO-provet för tre år sedan? Varför? Varför inte? Bestäm gärna klassens positiva ledord. Inspireras av Barack Obamas "Yes, we can!".

Förstå kunskapskraven – att utveckla ett resonemang i svenska (04:33)

Klippet förklarar vad ett resonemang innebär.
Samtal i grupp:

1. Vad är tricket när man utvecklar ett resonemang?
2. Skriv en resonerande text. Använd dator. Skriv samma text i tre versioner för att se hur ett resonemang kan gå från enkelt till utvecklat. Välj ett känt ämne.

Gör så här:

- Skriv första versionen text. Skriv det man måste veta om ämnet. Spara texten.
- Kopiera den första versionen. Utveckla innehållet med hjälp av bindeorden *eftersom*, *dessutom*, *vilket*, *och*, *alltså*, *därför att*. Konkretisera texten med passande exempel. Spara texten.
- Kopiera den andra versionen. Utveckla texten ytterligare med hjälp av frågeorden **varför**, **hur**, **när**, **vad** och svar på dessa. Konkretisera texten med passande exempel.

Prata om hur ni kan använda er av den här tekniken när ni ska visa vad ni kan i olika situationer i skolan.